

Разговор водиле Душица Радека и Дубравка Вујановић (Вечерње новости)

ПРЕДСЕДНИК Србије и лидер ДС Борис Тадић, у чије намере премијер Коштуница више нема поверења када је реч о одбрани државне целовитости, каже за „Новости“ да он од државне политике према КиМ није одустао ниједним гестом. Председник, међутим, тврди да је обрнуто - да управо из ДСС стижу планови другачији од договорене државне политике за јужну покрајину.

- Примећујем да се прави атмосфера: држете лопова. Измишљају се наводне примедбе, покрећу оптужбе за које нема основа, а у међувремену се лансирају планови који значе промену државне стратегије о КиМ. Ту, пре свега, мислим на идеју функционалног раздвајања албанског и српског народа на КиМ, коју је изнео министар Самарџић, а што у крајњој линији води подели Косова - каже председник Тадић у нашем разговору.

Хоћете да кажете да премијер Коштуница нема разлога за неповерење у вашу политику према Косову?

- Надам се да нећемо дебатовати о наводним личним утисцима политичара, већ о политичкој пракси која је једини критеријум истине. Нема говора о промени јединствене државне политике са моје стране. Ту смо јединствену државну политику преговарачког тима заједничким снагама креирали, а грађани су имали на изборима могућност да оцене ко какву политику заступа и реализује. Резултати последњих председничких избора јасно говоре да грађани сматрају да сам доследно спроводио ставове које сам износио и јавности. И, било би веома ружно када би државни функционери своју дискусију свели на изношење личних утисака о намерама других. Такве се приче ионако никада не могу проверити, али пракса може. У сваком случају инсистирање на некаквом осећању поверења представља свођење врло озбиљних ствари на тему за булеварску штампу, и врло је неозбиљно.

Какав је ваш став о идеји поделе Косова?

- Та идеја је легитимна и присутна је у Србији већ 40 година. Први пут ју је изнео Добрица Ћосић 1968. године. Заступао је то мишљење и професор Бранислав Крстић, са идејом да и Албанци и Срби имају своје Косово. О таквом решењу говорио је 2003. и Зоран Ћинђић. Предлагао сам нашем преговарачком тиму да и ту идеју узмемо у обзир

као легитимну и размислимо о њој, исто као што смо размишљали и анализирали и остале предлоге са којима смо наступали у преговорима. Али смо после свих анализа коначно одлучили да ћемо заступати политику целовите Србије с тим да ћемо понудити план суштинске аутономије за КиМ. Та политика је посебно ојачана у Уставу и резолуцијама Скупштине Србије. Дакле, да би се та договорена и усвојена политика променила, о томе морају да одлуче и Скупштина, и Влада, и председник. А, да би се реализовала, неопходан је, на крају, и референдум грађана, јер подела у крајњем значи промену граница Србије. Због тога је ово опасан политички моменат, јер без икакве претходне дискусије у Влади и институцијама система, министар Самарџић износи идеју о функционалном раздвајању српског и албанског народа, кроз план предложен Унмику што де факто води подели Косова!

Да ли је сама идеја проблем?

- Уопште не кажем да се не смеју износити идеје, па и идеја о подели, коју, видим, заступа и Јевгениј Примаков, али се оне не могу уводити на мала врата, поготово не од странака које јавно заступају став о целовитости Србије и које арбитражу о томе ко је наводно искрен, а ко није у одбрани Косова, док са друге стране, кроз практична решења о нашем односу са Унмиком, фактички иду ка подели КиМ. И на тај начин ка мењању наших граница и довођењу у питање Устава државе. Одлуку о подели Косова могу донети само грађани на референдуму. Ниједан орган - ни Влада, ни Скупштина, ни председник, нису довољни да о томе одлуче. Самим тим, ниједно министарство нема законско право да предлаже решења која нас практично воде ка кршењу Устава.

Министар Самарџић изјавио је да је предлог споразума који је предао Унмику рађен заједно са Министарством спољних послова, које води човек ваше странке...

- Из Министарства ми је потврђено да то није истина, а и када би била, не могу било која два министарства да доносе такву одлуку, већ Влада и председник са њима, а, на крају, Скупштина и грађани. За мене је индикативно што СРС, обично најгрлатији у одбрани територијалног интегритета земље, са идеологијом проширивања граница велике Србије на линију Карловац, Карлобаг, Вировитица, сада ћути о предлогу који директно води подели КиМ.

Јесте ли ви реаговали, упозорили Коштуницу и Самарџића?

- Како да не! Телефонски сам разговарао са министром Самарџићем, упозорио сам га да ово питање морамо да отворимо једино на институционални начин. Он је рекао да ће размислити о томе и да ће обавестити премијера. Спреман сам на разговор са њим, са премијером, са тимом који је дефинисао политику о КиМ која је добила подршку огромне већине посланика у парламенту.

И Млађан Динкић, који је на листи ДС, такође је говорио о некој врсти раздвајања, да у ЕУ не жели да „вуче“ Албанце са КиМ...

- То је иста методолошка грешка и о томе сам расправљао са Динкићем. О питању дугова мора да се расправља у државним институцијама. Решење које нађемо за отплату косовских дугова, а које треба да плаћају грађани Србије, мора да буде такво да не доводи у питање интегритет земље. То је могуће само ако са повериоцима склопимо уговор да се одлаже плаћање дугова док се не дефинише статус КиМ, надам се кроз

наставак преговора са албанском страном. Не смемо одбијањем плаћања дугова да прејудуцирамо да Косово више није Србија. Као што, с друге стране, грађани Србије не треба да финансирају лажну државу Косово. Добио сам уверавања од Динкића да његова странка у политици према КиМ ниједним својим гестом неће доводити у питање интегритет земље.

А Чанак?

- При прављењу листе за изборе то питање сам поставио и Ненаду Чанку, и добио уверавање да својим политичким понашањем неће доводити у питање будућност Косова у Србији. Вука Драшковића, наравно, то није ни требало да питам.

Да ли је наша шанса за одбрану Косова у чињеници да је невелик број земаља признао независност?

- До септембра, када заседа Генерална скупштина УН, наступа нова фаза у нашој одбрани КиМ, у којој морамо да имамо јасно дефинисану државну политику и стратегију. Наша дипломатска офанзива није више везана само за земље „петорке“ које су учествовале у преговорима о статусу, већ за све чланице УН, јер се боримо за што мањи број признања. Усмерени смо ка свим међународним форумима, Исламској конференцији, несврстанима, ОЕБС-у и другим организацијама, да се у њима не донесе одлука о подршци независности. Чињеница је да у тим међународним организацијама има земаља које се снажно залажу за независност КиМ, али и према њима морамо да усмеримо дипломатску активност. То радимо у отежаним околностима јер смо снизили ниво дипломатске комуникације са земљама које су признале КиМ.

Мислите да је дошло време за повратак наших дипломата повучених из земаља које су признале Косово?

- То питање морамо да анализирамо из дана у дан. Ако се тако одлучи, то ће бити, не само због економских интереса који су важни, већ и да бисмо се још снажније борили за наше интересе и вршили дипломатски утицај бранећи интерес земље.

Важна тачка спорена приликом пада владе био је Споразум о асоцијацији и стабилизацији. Зашто је за вас неприхватљив предлог премијера да се пре потписивања тог споразума чланице ЕУ изјасне у којим границама виде Србију?

- Не могу да подржим нелогичан захтев. И премијер веома добро зна да Европа нема механизам по коме би се изјаснила по питању граница било које државе на свету, пошто свака земља из ЕУ има суверено право да сама одлучи да ли ће признати неку државу или не.

Објашњење премијера је да су чланице ЕУ, које су у међувремену признале КиМ, већ погазиле парафирани ССП...

- Ако су неке од њих погазиле ССП, то не значи да и ми треба да га погазимо, јер од њега имамо користи. Зашто да доводимо у питање већ остварено решење повољно по нас, у ком је и Европа позивањем на Резолуцију 1244 признала интегритет Србије? Осим ако неко не жели да провоцира поједине земље да спрече да тај споразум буде у корист Србије, па да то буде нови изговор зашто не треба да идемо у ЕУ. У таквом нелогичном приступу видим само потенцијалну штету за нашу земљу. Позивам, зато, све политичке

чиниоце да се одговорно понашају и да не спречавају заштиту виталних интереса Србије и њених грађана, Позивам их да не доводе у питање територијални интегритет Србије у односу са другим државама које су га кроз парафирање документа, какав је ССП, већ једном потврдиле.

Мислите ли да је стварна позадина потеза појединих партија заправо избегавање потписивања ССП?

- Резолуција коју је СРС понудила несумњиво је имала за циљ да спречи наставак преговора и, на крају, прикључење ЕУ. Пошто то није хтела отворено да каже, јер им није политички профитабилно, нашли су други начин. И влада је фактички пала због те радикалске резолуције, јер ДС на то није пристао. Сада ће грађани моћи да се изјасне за једну од политика: ону која је за улазак у ЕУ, или за ону која не сме да каже да нећемо у ЕУ, али практично то спречава.

То значи да са њима више нема компромиса?

- Око интеграције у ЕУ свакако нема компромиса. Ако се ДСС буде јасно изјаснила за улазак у ЕУ, увек постоји могућност за сарадњу. У супротном, ако ДСС практичним корацима буде против ЕУ, договора нема. Видим да радикали отворено кажу да нема сарадње са Хашким трибуналом, што практично и коначно значи да нема уласка Србије у ЕУ, јер је познато да је то услов за интеграцију. Коштуница каже да има сарадње са Хагом, значи, он је негде између, вага. Видећемо ко ће какву политику заступати у времену које долази.

Ако би се обистиниле незваничне најаве да ће ЕУ 28. априла понудити Србији на потписивање ССП, да ли бисте га потписали?

- Најаве уопште нема, и сада је проблем око потписивања ССП тај што се не зна да ли ће Србија кренути према Европи, или далеко од ње, у изолацију. И Европа то анализира, јер она нема потребу да нуди уговоре Србији уколико се Србија политички удаљава од ње. Зато за ССП морамо поново да се боримо, иако смо били на самом прагу потписивања. Што се мене тиче, ја бих тај споразум одмах потписао. Свако ко би то одбио, директно би радио о глави, не само данашњих, већ и будућих генерација. Ако се Србија креће ка ЕУ, то значи да из земаља Уније можемо да обезбеђујемо годишње између три и пет милијарди долара инвестиција у нова радна места, а то нас директно води ка просечној плати од 500 евра у наредне три године, и смањењу незапослености на подношљивих 15 процената. А ако одлучимо да нећемо према ЕУ, из ње неће доћи улагања, имаћемо пад плата на око 200 евра и наша економија, и сама земља, ући ће у заостајање... Зато је ово питање о коме се одлучује на предстојећим изборима: Србија може да буде сјајна земља 2011. године, а може да личи на ону из деведесетих, да буде изолована са веома лошом економском перспективом за све људе који у њој живе.

Сада би вам ваши бивши партнери рекли да је прича о самоизолацији „примитивно застрашивање грађана“...

- Подсетимо се како изгледа стварни живот у самоизолацији. Милошевићева Србија је водила политику самоизолације и њена крајња последица била је чак и избацавање Србије из УН. Хајде да се подсетимо да је тада просечна плата била једва 40 евра и да је у том периоду укупан обим наше економије смањен око пет пута. Да су пацијенти на

операције доносили завоје и анестетике, да су радна места постајала фиктивна без уплаћеног радног стажа, да су криминалци постајали национални хероји, а убиства била свакодневна појава... А пре кризе, 1990. године, у Београду је пословни простор купила америчка „Сити банка“, једна од три највеће у том моменту у свету, шведска „Икеа“ је купила земљиште за тржни центар, док је паралелно производила у фабрици у Старој Пазови и у Врању, немачки „Фолксваген“ је почео преузимање „Заставе Крагујевац“... Велике компаније планирале су да у Србији отворе своје развојне центре за Балкан. 1991. године сви су они отишли из Србије. Дакле, лоша политика и те како може да води у изолацију земљу. Да смо деведесете изабрали добар правац, а не политику изолације, никада не бисмо били искључени из УН, не бисмо руинирали сопствену економију и не би се десила велика пљачка грађана кроз инфлацију. Не бисмо дошли до бомбардовања 1999, до Кумановског споразума, нити Резолуције 1244, и никоме не би падало на памет да доводи у питање интегритет Србије на Косову и Метохији, и била би избегнута трагедија губитка десетина хиљада људских живота.

Мислите да Коштуница, који се борио против такве политике, може да се залаже за повратак на такво стање?

- Нема никакве дилеме да би влада ДСС и СРС директно водила до смањења страних инвестиција и изолације Србије и уназађивања свега што је постигнуто 5. октобра 2000. године.

Мислите ли да ће вашу партију оптеретити коалиција са СПО, Г 17 плус, да ће људи поверовати да је ЛСВ за очување Косова...

- Идеја ове листе је да се обједини сваки глас за европску Србију, за Србију која брани и свој интегритет и своју будућност. Јер, ово ће бити само друго полувреме референдума започетог на председничким изборима. Чанак није никада заступао став о одвајању КиМ, а ја сам му рекао да не делим његов став о Војводини. И свима је познато да немамо исти поглед на обим аутономије који Војводина треба да има. Такве разлике у страначким ставовима су нормалне на једној листи, иначе бисмо сви били једна странка. Правила по којима је формирана листа подразумевају кохерентну политику, и ја сам њен гарант. Ту политику дефинише пет познатих принципа: борба за статус КиМ унутар Србије, европске интеграције, борба против организованог криминала и корупције, раст економије, социјално одговорна политика и наставак сарадње са Хашким трибуналом. Дакле, неће постојати начин за политику условљавања било које мале странке и нема говора о било каквим уценама.

Уколико би, после избора, рачуница била таква да листа ДС не би могла без СПС да формира власт, да ли би било довољно да социјалисти прихвате ових пет принципа, или бисте их условили и одрицањем од Милошевића?

- Политика пет принципа је политика потпуног дисконтинуитета са деведесетим годинама. И она је предуслов сарадње са било којом странком на политичкој сцени.

Има ли помака од прошлих избора када је ваша странка бирачима нудила бољи живот?

- За десет месеци Владе смањен је број незапослених за 120.000. Проблем није решен, имамо још 700.000 људи без посла. Председник Румуније ми је рекао да његова земља

Деле Косово без договора

Пише: Борис Тадић
понедељак, 31 март 2008 01:07

нема проблем незапослености откако је у ЕУ, а сетимо се, до пре две године су грађевински радници масовно долазили из Румуније у Србију да раде. Због тога ме забрињавају спорови око тога којим путем Србија треба да иде... Од расписивања избора, забрињавајуће су смањени приходи од приватизације, и на делу је застој прилива страних инвестиција. Да имамо континуитет, да је ова влада опстала, што је било корисно и могуће, наставили бисмо економску политику која би на крају резултирала смањењем незапослености, барем у истом обиму као прошле године. Уколико доследно наставимо политику европских интеграција и одбране интегритета земље, од друге половине ове године моћи ћемо да надокнадимо губитке из првог дела године. Ако се крене путем изолације, то ће угрозити не само животни стандард, него и одбрану нашег Косова, али уверен сам да 11. маја грађани то неће дозволити.

Антрфилеи:

КОШТУНИЦА И ЈОВАНОВИЋ

ПОЛАЗЕЋИ од принципа ваше листе, ко вам је ближи за постизборну сарадњу, Чедомир Јовановић или Коштуница?

- Очигледно је да је Коштуница удаљио своју позицију од европских интеграција, али оставио је могућност да се врати тој политици. Јовановић нема исту политику као ја о КиМ... Постоји могућност да људи мењају своју политику, на то имају право. Што се наше листе тиче, она ће понудити програм за који сам добио већинску подршку грађана на председничким изборима.

ДИНКИЋ НИЈЕ ПРОТИВ РУСА

ВАШ партнер Млађан Динкић тражи преиспитивање енергетског споразума са Русима. Верујете ли да ће овај споразум добити ратификацију у новом парламенту, да га Г 17 плус неће и даље обарати? - Г 17 плус није никада рекао да споразум са руским партнером не треба да се потпише, већ да треба да се модификује и да треба да се преговара о цени НИС -а. Преговори о цени су у току, као што се воде преговори о неким другим модалитетима споразума. Уверен сам да ће се преговори довршити на најбољи могући начин, и сигуран сам да ће и Г 17 плус прихватити споразум.

ПРЕМИЈЕР МОЖДА НЕСТРАНАЧКИ

КО је ваш кандидат за премијера?

- Уколико ДС буде имала већину у влади, даће кандидата за премијера. Он може бити члан странке, али и потпуно нестраначка личност, а о томе ћу одлучити руководећи се интересима Србије. Отворене су могућности и за даровите и честите људе који држави могу нешто да понуде, а нису нашли своју шансу у странкама и досадашњој политици.

Биће разочараних у странци...

- У политици осећањима нема места, одговорни смо грађанима и зато морамо да понудимо најбоље решење, и када долази из странке и изван ње.

НИКО МИ НЕ ДИКТИРА СПОЉА

ПРЕМИЈЕР Коштуница изјавио је да је датум председничких избора одређен споља...

- Ружно је да премијер тако нешто каже, с обзиром на то да је сведок, као и свако у овој земљи, да сам предлагао различите датуме за те изборе у последњих годину дана, покушавајући да се усагласимо око тога. Да подсетим, договорили смо се да ће се на парламентарне и председничке изборе ићи након доношења Устава, тако да је од његовог усвајања до 3. фебруара датум за председничке изборе могао да буде било који дан. Требало је да буду у јануару, када и парламентарни, ја сам предлагао и три месеца касније, па опет три месеца после...

Али, да ли је истинито или не да је датум 20. јануар издиктиран споља?

- Могу да кажем само оно што је моја бака говорила: буди бог с нама.